

Julkaistu Lapin Kansan Alakerta-palstalla 1.7.2020

Kari T Korhonen

Suomen metsävarat tunnetaan tarkasti

Suomen metsien puusto on lähes kaksinkertaistunut ja puuston vuotuinen kasvu yli kaksinkertaistunut viimeisen sadan vuoden aikana. Puuston vuotuinen kasvu on 108 miljoonaa kuutiometriä, kun vuotuiset hakkuut ja puiden luontainen kuolema ovat viime vuosien huippuhakkuidenkin aikana olleet vain noin 90 miljoonaa kuutiometriä vuodessa.

Tiedot perustuvat valtakunnan metsien inventointeihin, joita Suomessa on tehty 1920-luvulta lähtien 5 – 10 vuoden välein. Parhaillaan on menossa 13. inventointi.

Tilastolliseen otantaan perustuvat valtakunnan metsien inventoinnit aloitettiin vuonna 1921, kun metsien surkea tila oli jo pitkään huolestuttanut maan päättäjiä. Metsien hallitsematon käyttö sekä puutavaran, polttopuun että maatalouden tarpeisiin oli heikentänyt metsien tilaa niin, että suuressa osassa maata oli pulaa jopa polttopuusta.

Inventointien tulokset osoittavat, että puuston määrä Suomessa kääntyi voimakkaaseen nousuun 1970-luvulla. 1970-luvun puolivälistä lähtien puuston kasvu on jatkuvasti ollut hakkuita suurempi, mikä on tarkoittanut puuston määrän lisäystä vuosittain. Puuston määrän ja kasvun muutos selittyy suurelta osin parantuneella metsänhoidolla. 1920-luvun metsät olivat erityisesti Etelä-Suomessa harsintahakkuiden, karjan laidunnuksen ja heikon metsänhoidon vuoksi vajaapuustoisia.

Puuston keskutilavuus hehtaaria kohden on nykymetsissä kolmanneksen suurempi kuin viime vuosisadan alussa. Myös soiden ojituksella aikaansaatu metsäpinta-alan lisäys on lisännyt puuston kasvua. Ilmastonmuutoksellakin on ollut vaikutuksensa. Lukessa tehdyn tutkimuksen mukaan 37 prosenttia 1970-luvun alun jälkeisestä puuston kasvun lisäyksestä kangasmailla selittyy ympäristötekijöillä kuten ilmaston lämpenemisellä.

Nykypuustosta noin puolet on mäntyä ja sen määrä on 1920-lukuun verrattuna lisääntynyt eniten. Kuusen osuus nykypuustosta on runsas neljännes ja senkin määrä on lisääntynyt. Lehtipuuston osuus on runsas viidennes. Vastoin yleistä käsitystä myös lehtipuuston määrä on

kasvanut 1920-luvulta selvästi – silloisesta 300 miljoonasta kuutiometrillä nykyiseen 490 miljoonaan kuutiometriin.

Metsien kehitys on ollut hyvin erilaista Etelä-Suomessa ja Pohjois-Suomessa. Valtakunnan metsien inventointien alkaessa erityisesti Etelä-Suomen metsät olivat poimintahakkuiden ja muun ihmistoiminnan voimakkaasti muokkaamia, kun Pohjois-Suomessa oli vielä runsaasti vanhoja metsiä.

Yli puolet Pohjois-Suomen metsäpinta-alasta oli 1920-luvulla vähintään 120-vuotiaita. Kun Pohjois-Suomen metsiä on sotien jälkeen voimakkaasti uudistettu, nykyisin yli 120-vuotiaiden metsien osuus on alle 20 prosenttia. Etelä-Suomessa sen sijaan vanhat metsät ovat lisääntyneet viimeisen sadan vuoden aikana. Metsien suojeleminen on keskittynyt Pohjois-Suomeen, mistä johtuen Pohjois-Suomen vanhat metsät eivät enää viime vuosina ole vähentyneet.

Sotien jälkeen alkanut Pohjois-Suomen metsien voimakas uudistaminen on johtanut siihen, että Pohjois-Suomessa on nyt runsaasti nopeassa kasvun vaiheessa olevia metsiä. Puuvaranto ja samalla metsien hiilivarasto kasvaa voimakkaasti pohjoisessa. Lähimpien vuosikymmenien vuotuiset hakkuumahdollisuudet ovat siellä useita miljoonia kuutiometriä suuremmat kuin viime vuosien toteutuneet hakkuut. Tämä näkyy siinä, että metsäteollisuuden investointisuunnitelmia kohdistuu nyt erityisesti Pohjois-Suomeen.

Kirjoittaja on Luonnonvarakeskuksen johtava tutkija, joka vastaa valtakunnan metsien inventoinneista.

Kestävä kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

